

dubrovacki.hr

« Reportaža

LUKINA JAMA – NAJDUBLJA JAMA U HRVATSKOJ I MEĐU DVADESET NAJDUBLJIH NA SVIJETU

Put u središte hrvatske zemlje

Oliver 15.08.2010. 18:30 Pročitano 113 puta Komentiran 0 puta

[Facebook](#) [Twitter](#)

Fotograf: privatni arhiv

Sve čitatelje koji pate od klaustrofobije ili se boje mrklog mraka upozoravamo da reportaža sadrži uznemirujuće dijelove. Zamislite samo ovu scenu: Spuštate se u jamu duboku oko 1400 metara, temperatura je oko nule, a neki vertikalni dijelovi po kojima se spuštate toliko su uski da morate udahnuti i zadržati dah kako biste prošli. Za usporedbu s Lukinom jamom o kojoj govorimo, najviši vrh Hrvatske – Dinara – visine je 1831 metar. Ta skoro kilometar i pol duboka jama bila je cilj speleološke ekspedicije u kojoj su sudjelovali i članovi Planinarskog društva Sniježnica iz naše županije. Zoran Ateljević, Đuro Mileusnić, Lazar Badanjac i Mario Begić ujedno su članovi i Gorske službe spašavanja, a normalno je da se bave i speleologijom koja je jedna od temeljnih djelatnosti GSS-a. Njih četvorica s ostalim članovima ekspedicije upravo su završili istraživanje Lukine jame na Velebitu, najdublje poznate hrvatske jame. Na početku razgovora pitamo ih koji je uopće bio povod istraživanja.

-U ovom desetljeću nije bilo ekspedicija koje su se bavile istraživanjem jame. Bilo je nekih pojedinačnih posjeta i to pretežno stranaca, ali njima je bio cilj spustiti se na dno jame, a ne istraživati je – objašnjava Ateljević.

Ronjenje na dnu jame

Na dnu jame, vjerovali ili ne, nalazi se tzv. sifonsko jezero koje je u prošlom stoljeću držalo rekord po dubini ronilačkog urona unutar utrobe zemlje. U međuvremenu su po svijetu pronađene još neke dublje jame s sifonskim jezerom, tako da je Lukina jama izgubila taj primat. Bez obzira na to, speleolozi su ponovno kao krajnji cilj imali zaranjanje u to jezero jer je od zadnjeg urona tehnika napredovala pa bi se mogle otkriti

mnoge zanimljivosti, posebno neke nove životinjske vrste.

-Ronoci su zaronili 200 metara u dužinu jezera i 20 metara u dubinu. Pronašli su neke školjke i druge životinjske vrste koje sada treba ispitati – prepričava Ateljević.

Najpoznatija biološka lovina do sada je bila endemska stigobionska pijavica, a zanimljivo je da su speleolozi u prošlim istraživanjima vidjeli šišmiša u uskom prolazu na 950 metara dubine. Pijavice i šišmiši speleolozima su zadnji problemi o kojima mare. Jame na Velebitu ispituju se obično tijekom ljetnih mjeseci, jer su tada klimatske prilike idealne. Temperatura u jami je tada visokih 0-4 stupnjeva. Ljeti na Velebitu znaju pasti obilnije kiše koje istraživačima poremete planove. Tako je bilo i ovoga puta. Velika kiša zaustavila je ispitivanje, a članovi koji su se našli u bivku (veći prostor unutar jame ili laički rečeno dvorana) na 950 metara dubine ostali su zarobljeni pet dana. U toj dvorani u kojoj im je i inače logor, ostalo je zarobljeno 15 istražitelja, a od naših junaka, Mileusnić je bio taj.

-Kako si se osjećao zarobljen pet dana na 950 metara dubine?- pitamo ga razmišljajući o klaustrofobiji.

Grobna tišina

-Odlično – na prvu će Mileusnić sjećajući se tih doživljaja. – To je iskustvo teško opisati, ali svakako je zanimljivo. Samo što si bez televizije, kompjutera i mobitela strašno je čudno. Ali ovakvo iskustvo ne mogu vam predočiti ni sve moderne aplikacije ovog svijeta.

-Kad se ide leći, nevjerojatna je tišina. Ne znam je li se tako nešto igdje može doživjeti.

-Može u grobu – promislimo.

-A onda, nastavlja Mileusnić, odjedanput u toj grobnoj tišini čujete vodu kako se slijeva s površine. Nevjerojatan zvuk. Mileusnića je nevjerojatno dojmila ta dvorana duga 85 metara, široka 75 metara, a i poprilično je visoka.

-Kao da ste na nogometnom stadionu – zaključuje Mileusnić.

Jest, ali za razliku od Poljuda i Maksimira, 'čuje' se tišina. Mileusnić kaže da su tih pet dana jeli suhomesnatu hranu, ali i kuhali neke sitnice poput tortelina i juhe. U slobodno vrijeme zabavljali su se igrajući Čovječe, ne ljuti se, čiju ploču za igranje su nacrtali markerom. No bez obzira na tu zabavu, vrijeme im je, kaže Mileusnić prolazilo puževim korakom.

-Tih pet dana činilo mi se kao petnaest – kaže. Da se nađe u takvoj situaciji, normalan čovjek bi, u najbolju ruku, poludio, ali ovi hrabri speleolozi žale se na druge probleme.

-Zima nas je izludila. Dole je hladno, a kako ima puno vode, stalno nekako zebeš. Gadan osjećaj – pričaju. Osim toga, kažu, nije ugodno kada se provlačiš kroz pukotine široke samo nekoliko desetaka centimetara i zaglaviš se.

Koji radni dan

-Kad vidiš te otvore, misliš da se čovjek ne može provući. Ali malo pomalo, mic po mic i prođeš. A ti se otvori nalaze u vertikalnim provalijama dugima i po 200 metara gdje speleolozi vise na konopu, a moraju nositi i opremu koja zna težiti i 40 kilograma.

-Tu spoznaš kako je čovjek malen i jadan. Kad je poviše tebe 100 metara, a ispod tebe još toliko, a ti si samo na konopu – priča Mileusnić. Badanjca je posebno dojmio sami ulaz u jamu koji je tijekom cijele

godine okovan ledom.

-Vani je ljeto i visoka temperatura, a čim uđete unutra - led. Zbog toga nismo ulazili kroz klasični ulaz u Lukinu jamu jer je bio začepljen ledom, već kroz ulaz Trojama. Ta dva ulaza poslije se spajaju – opisuje Badanjac. Nevjerojatno zvuči da su se naši junaci, kad su izlazili s dna jame penjali bez prestanka do vrha. Za tu rabotu trebao im je čitavi normalni radni dan – 8 sati.

-Dobro smo smršavili – kažu.

Za ovakve poduhvate čovjek treba biti i fizički i psihički potpuno spreman. Sigurno se neki od vas pitaju što im to treba, zašto se uopće spuštaju po tim dubinama. Ali njima su ti doživljaji – neprocjenjivi. Što oni „dolje“ dožive, ne bi mogli u „stvarnom svijetu“. Platon je prije mnogo godina spominjao špilju gdje je govorio o problemu spoznaje. Možemo malo parafrazirati pa zaključiti da i sami speleolozi tamo dolje spoznaju i sebe i svijet. U toj zagrobnoj tišini, gdje ovisite o ljudima oko vas, spoznate kako je čovjek, a i sam Mileusnić to potvrđuje, malen i jadan. A kad to spoznate, automatski ste bolji čovjek. To vas nikakvi mediji, knjige za samopomoć i ostale tričarije nikada neće naučiti. Bar ne na tako dubok način kao jama.

Povijest Lukine jame

Lukinu jamu, najdublju jamu u Hrvatskoj, otkrili su 1992. godine slovački speleolozi. Jama se nalazi na Sjevernom Velebitu, u Lomskoj Dulibi koja se nalazi u strogom rezervatu prirode Hajdučki i Rožanski kukovi, u Nacionalnom parku Sjeverni Velebit. Nazvana je po Ozrenu Lukiću - Luki, speleologu koji je poginuo kao hrvatski vojnik u Domovinskom ratu na Velebitu. Lukina jama je 1392 m duboka, a u trenutku spuštanja na dno bila je 9. po dubini na svijetu. Danas je među dvadeset najdubljih na svijetu.

Maro Marušić